



Vlaams
Parlement

stuk **835** (2010-2011) – Nr. 2
ingediend op 20 januari 2012 (2011-2012)

Conceptnota voor nieuwe regelgeving

van de heren Carl Decaluwe, Paul Delva, Johan Verstreken en Veli Yüksel

over een effectieve nieuwe beheersovereenkomst
tussen de Vlaamse overheid en de VRT

Nota van de Vlaamse Regering

Visienota over de VRT

ingediend door mevrouw Ingrid Lieten,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen,
Media en Armoedebestrijding

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Jurgen Verstrepen

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Philippe De Coene.

Vaste leden:

de heren Carl Decaluwe, Paul Delva, Johan Verstreken, Veli Yüksel;
de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Herman Schueremans;
de heren Philippe De Coene, Chokri Mahassine;
de heer Lieven Dehandschutter, mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

de heer Ludwig Caluwé, de dames Martine Fournier, Vera Jans, Tinne Rombouts;
de heer Chris Janssens, mevrouw Katleen Martens, de heer Wim Van Dijck;
de heren Peter Gysbrechts, Bart Tommelein;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Patrick Janssens;
de heren Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Stukken in het dossier:

835 (2010-2011) – Nr. 1: Conceptnota voor nieuwe regelgeving

849 (2010-2011) – Nr. 1: Nota van de Vlaamse Regering

925 (2010-2011) – Nr. 1 t.e.m.12: Verslagen over hoorzittingen

1154 (2010-2011) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Tekst aangenomen door plenaire vergadering

1253 (2010-2011) – Nr. 1: Verslag over gedachtewisseling

INHOUD

I.	Toelichting van de conceptnota voor nieuwe regelgeving over een effectieve nieuwe beheersovereenkomst tussen de Vlaamse overheid en de VRT	4
1.	Toelichting door de heer Carl Decaluwe	4
1.1.	Situatieschets	4
1.2.	Knelpunten	5
1.3.	Aanbevelingen voor de nieuwe beheersovereenkomst	7
1.4.	Aanpak conceptnota	8
2.	Aanvullende toelichting door de heer Veli Yüksel	8
2.1.	Informatie	8
2.2.	Geïnformeerde burgers?	8
2.3.	Personeelsbeleid	8
2.4.	Kwalitatieve meerwaarde via de zorgplicht	9
3.	Aanvullende toelichting door de heer Johan Verstreken	9
II.	Toelichting van de visienota over de VRT door mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding	9
1.	Context	9
2.	Uitgangspunten	10
3.	Beleidsprioriteiten	10
4.	Slotbemerkingen	14
III.	Vragen van de commissieleden en antwoorden van minister Ingrid Lieten en de heren Decaluwe, Yüksel en Verstreken	14
	Gebruikte afkorting	18

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media behandelde op 19 januari 2011 de conceptnota voor nieuwe regelgeving van de heren Carl Decaluwe, Paul Delva, Johan Verstreken en Veli Yüksel over een effectieve nieuwe beheersovereenkomst tussen de Vlaamse overheid en de VRT (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 835/1*). Deze conceptnota werd behandeld in samenhang met de visienota over de VRT, ingediend door mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 849/1*).

Beide nota's werden op 19 januari 2011 toegelicht. Deze toelichtingen werden opgenomen in voorliggend commissieverslag.

Mede op basis van beide nota's ging de commissie in de maanden januari en februari 2011 over tot het organiseren van een twaalfstal hoorzittingen (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 925/1 t.e.m. 12*) om een zicht te krijgen op de aspecten die in de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT dienden te worden opgenomen.

Uiteindelijk werd door het Vlaams Parlement op 18 mei 2011 een voorstel van resolutie aangenomen betreffende de nieuwe beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 1154/2*).

Op 20 juli 2011 werd ten slotte een gedachtewisseling georganiseerd met mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding over de regeringsbeslissing van vrijdag 15 juli 2011 betreffende de beheersovereenkomst met de VRT voor de periode 2012-2013 (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 1253/1*). Tijdens deze gedachtewisseling werd onder andere afgetoetst in welke mate de beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap rekening hield met het voorstel van resolutie van het Vlaams Parlement dat op 18 mei 2011 werd aangenomen.

I. TOELICHTING VAN DE CONCEPTNOTA VOOR NIEUWE REGELGEVING OVER EEN EFFECTIEVE NIEUWE BEHEERSOVEREENKOMST TUSSEN DE VLAAMSE OVERHEID EN DE VRT

1. Toelichting door de heer Carl Decaluwe

1.1. *Situatieschets*

De heer *Carl Decaluwe* wijst erop dat de vijfjarige beheersovereenkomsten die de Vlaamse overheid met de VRT afsluit, effect hebben op de mediasector, die op zijn beurt impact heeft op de openbare omroep. Meer dan ooit is er sprake van een spectaculaire technologische evolutie. Ook bedrijfseconomisch is het landschap voortdurend in beweging. De verandering van de samenleving speelt zich af op wereldschaal. De convergentie van massa-, tele- en datacommunicatie verloopt zeer snel. Fenomenen die binnen vijf jaar gemeengoed zullen zijn, bestaan vandaag nog niet eens.

Entertainment en media vormen geen uitzondering op de wereldwijde trends van standaardisering en homogenisering. Mensen gaan meer en meer dezelfde boeken en kranten lezen, naar dezelfde films kijken en dezelfde muziek beluisteren. Op termijn zal deze 'McDonaldisering' almaar dominanter het Europese maatschappijbeeld bepalen, door de macht van de sterkste. Tegelijk evolueren we naar een 24 uurmaatschappij, met flexibele banen, wat de vraag naar niet-lineaire mediadiensten enorm doet aangroeien. Verder zijn de toenemende investeringen in audiovisuele en informatietechnologie erg duur, wat het belang van de juiste, strategische beslissingen vergroot.

Vervolgens gaat de heer Decaluwe in op de rol van de mediagebruiker, uitgaande van een studie van september 2010 van het Nederlands Sociaal en Cultureel Planbureau over de

digitalisering van mediagebruik. De innovatietheorie van Rogers blijkt heel goed toepasbaar: de voorsprong die voorlopers hebben op volgers in de toegang tot nieuwe media en hun toepassingen verdwijnt na verloop van tijd. Dat is eerder ook het geval gebleken met mobiele telefonie en internet. Men mag verwachten dat 90 percent van de Vlamingen binnen twee jaar digitaal kijkt. Ondertussen komen nieuwe dingen zoals de iPad op ons af.

De televisiesector ondergaat een evolutie van ‘broadcasting’ naar ‘on demand’, maar ook naar fragmentatie en personalisatie. Als gevolg van deze ontwikkelingen blijft de controle niet langer in handen van de omroepen, maar komt zij terecht bij de kijker. Niet langer de uitzendingen staan centraal, maar ook de individuele wensen van de ontvanger.

Het laatste onderdeel van de situatieschets is het wetgevende kader, dat steeds meer gestuurd wordt door Europa. De Europese Commissie bekijkt openbare omroepen vooral vanuit het oogpunt van de concurrentievrijwaring. Zij moeten meer en meer aantonen welke meerwaarde ze bieden. Een recente vernieuwing in dat kader is het onderscheid tussen publieke omroep en publieke opdracht. De laatste Europese Mediarichtlijn dateert van 11 december 2007 en werd in Vlaamse regelgeving omgezet op 27 maart 2009, maar spoedig zullen zeker nieuwe aanpassingen nodig zijn.

De Vlaamse audiovisuele media zijn goed voor meer dan 5000 directe banen, waarvan meer dan de helft bij de VRT. De jaarlijkse omzet van de hele Vlaamse sector bedraagt 1,2 tot 1,3 miljard euro. Belangrijk is ook dat de Vlaamse producties een succes zijn op alle zenders en dat ze bijdragen tot het gemeenschapsgevoel.

Of de VRT voldoende overheidsgeld krijgt om haar taken uit te voeren, is een vraag die de Vlaamse politiek al jaren meesleept. Ook het bestaande financieringsmodel met 62 percent dotatie en 38 percent commerciële inkomsten staat ter discussie. De megalomane ambities van het vorige management hebben de stabiliteit van het kader in problemen gebracht.

In de conceptnota wordt vervolgens kort ingegaan op de drie beheersovereenkomsten, maar het lid gaat ervan uit dat daarbij geen nadere toelichting nodig is.

1.2. *Knelpunten*

Vervolgens noemt de heer Decaluwe de uitgangspunten van waaruit de CD&V-fractie knelpunten detecteert in de lopende beheersovereenkomst. Zijn fractie is van mening dat de openbare omroep niet te weinig geld heeft, maar bij de besteding te weinig of de verkeerde keuzes maakt. Dat is allicht een controversieel standpunt, maar het heeft alvast het voordeel dat het aanleiding geeft tot discussie. De basisopdracht uit het Mediadecreet moet behouden blijven, terwijl de verfijning van de prioriteiten in de beheersovereenkomst moet vastgelegd worden. De gemengde financiering moet behouden blijven, maar de cruciale vraag is: met welke verhouding? Het lid waarschuwt ervoor dat het nieuwe management, waarin hij overigens alle vertrouwen heeft, niet zoals het vorige zijn ambities mag bepalen los van het budget en vervolgens klagen dat de politieke wereld de realisatie ervan verhindert.

De spreker vindt verder dat de openbare omroep voor zijn niet-publieke opdrachten volledig marktconform moet werken. De beheersovereenkomst moet daarom gedetailleerder zijn dan vandaag het geval is, en ze moet dynamisch genoeg zijn om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Die ontwikkelingen nopen niet tot een verkorting van de looptijd van de beheersovereenkomst, maar vereisen wel mogelijkheden tot tussentijdse aanvulling of bijsturing, bijvoorbeeld om het anderhalve jaar.

De heer Decaluwe meent dat de openbare omroep geen voortrekker moet zijn in nieuwe technologie, maar dat hij bij het gebruik van technologie neutraal moet zijn ten opzichte

van de distributeurs. Dat neemt niet weg dat de VRT vlot moet kunnen inspelen op marktevoluties.

Iedereen is het er blijkbaar over eens dat er meer transparantie moet zijn, maar dat zal beter omschreven moeten worden dan vandaag het geval is. Het lid ziet de nood aan meer transparantie vooral in de communicatie over de financiële informatie en de jaarverslagen. Uniformiteit moet vergelijkbaarheid mogelijk maken. Controle moet niet alleen gaan over de effectieve aanwending van de overheidsmiddelen, maar moet ook toelaten om na te gaan of er al dan niet markverstoring is en of de publieke opdracht conform de beheersovereenkomst wordt uitgevoerd.

Andere knelpunten zijn het gebrek aan responsabilisering bij de kostenmakers, die nog steeds intern te weinig verantwoording moeten afleggen, en het teveel aan infotainment. Dat laatste punt zal door de heer Veli Yüksel nog nader worden toegelicht.

Verder moet de tering naar de nering worden gezet. Het kan niet meer dat altijd maar tussentijds geld wordt bijgevraagd als er een tekort is. Het lid heeft ook op dat punt vertrouwen in het huidige bestuur.

De spreker pleit er ook voor om te bekijken hoe de focus op de kerntaken kan worden versterkt. Een ander belangrijk element is het ontbreken van een duidelijk kader voor zakelijke ontwikkeling, het zogenoemde ‘business development’. Op dit moment zijn bijvoorbeeld radioreclame en alliantiepartners geplafonneerd, maar de boodschappen van algemeen nut of productplaatsing niet. Het is weliswaar niet de bedoeling om in de geldbeurs van de VRT te zitten, maar ook op dat gebied is verdere verfijning en meer transparantie nodig. Ook de inkomsten uit productplaatsing worden best begrensd door een maximum. Inkomsten uit productplaatsing in programma’s van externe productiehuisen, moeten voor alle huizen in dezelfde, objectief gemeten verhouding zijn, in tegenstelling tot wat vandaag het geval is.

Wat de sportrechten betreft, wijst de heer Decaluwe erop dat het decreet op de vrije nieuwsgaring – dat hij destijds samen met wijlen Vlaams volksvertegenwoordiger Tuur Van Wallendael verdedigde tegen diverse lobbymachines – evenveel eerste klassevoetbal in programma’s mogelijk maakt als vandaag in Sportweekend. Dan blijven alleen de technische kosten over, wat een zeer grote besparing inhoudt zonder dat de kijker iets merkt.

Het volgende onderdeel van de conceptnota, over de geïnformeerde burgers, zal door de heer Veli Yüksel worden toegelicht.

Wat het gratis open net betreft, herinnert het lid aan het Flikkenincident, toen er nog bijna geen digitale kijkers waren. Dat is intussen volop aan het veranderen: vandaag zijn er reeds meer digitale dan analoge kijkers. De verwachte ontwikkelingen maken voor de openbare omroep ongetwijfeld dingen mogelijk.

Vervolgens pleit de heer Decaluwe ervoor om ook de waarde van een aantal radiofrequenties te durven bekijken, want binnen tien jaar dreigt daar zo goed als niets van over te blijven. Misschien kunnen die frequenties nu te gelde gemaakt worden bij commerciële partners die nog een merknaam in de markt willen zetten met het oog op de toekomst.

Wat het knipperlichtmodel betreft, merkt het lid op dat hij vorig jaar nog werd verketterd omdat hij dat in vraag stelde. Dat model, dat in de loop van de voorbije beheersovereenkomst 20 miljoen euro heeft gekost, wordt intussen echter vrijwel algemeen in vraag gesteld.

Exclusiviteitscontracten en eigendomsrechten vormen een zeer gevoelig punt. Langlopende exclusiviteitscontracten zijn uit den boze voor de openbare omroep, de problema-

tie van de eigendomsrechten wordt cruciaal in de toekomst. De in het verleden zeker bestaande ongelijke behandeling van productiehuisen door de openbare omroep, ruikt naar willekeur en favoritisme. In de conceptnota wordt in dit verband ook het voorbeeld gegeven van de opnamen van klassieke concerten die door Alfacam worden verzorgd voor de VRT, waarbij de omroep zich blijkbaar nogal gemakkelijk laat rollen.

Zoals gezegd, moet de VRT geen technologische voorloper meer zijn, maar heeft zij wel een eigen stafafdeling nodig om de evoluties op dit vlak op te volgen. Ook de ideeën van de minister over de ontwikkeling van een medialab in de plaats van de e-VRT, vindt de heer Decaluwe interessant.

De VRT-websites moeten uitgeklaard worden in de nieuwe beheersovereenkomst. Het lid attendeert in dit verband op de verwachte gerechtelijke uitspraak in de zaak van de Waalse uitgevers tegen de RTBF. Dat zou wel eens bepalend kunnen zijn in deze discussie.

De passus in de conceptnota met een pleidooi voor maximale toegang en kwaliteit behoeft geen verdere uitleg. Over de samenwerking met de commerciële concurrenten en de gepaste neutraliteit van de openbare omroep is een grondig debat nodig. Het lid herinnert aan de discussies die in deze commissie werden gevoerd over de Var, Corelio en Woestijnvis. Hij hoopt dat het gevaar van belangenvermenging zich niet herhaalt bij de reclamering voor het internet, Pebble Media. Transparante structuren zijn hoe dan ook wenselijk.

Wat het personeelsbeleid betreft, stelt de heer Decaluwe dat de VRT het voorbeeld moet geven en dus geen schijnzelfstandigheid mag toestaan van mensen die gemaakt worden door de openbare omroep en vervolgens een bvba oprichten die exclusief voor de VRT werkt.

1.3. *Aanbevelingen voor de nieuwe beheersovereenkomst*

In de conceptnota worden vervolgens een aantal aanbevelingen gedaan. Wat vandaag nog niet bestaande commerciële activiteiten betreft, haalt de nota inspiratie uit de Duitse wetgeving van 1 juni 2009, met name het 12e Rundfunksänderungs-Staatsvertrag. Daarin worden aan de openbare omroep kansen gegeven op het internet, maar binnen duidelijke grenzen. Een afbakening van de commerciële activiteiten met een ingebouwde plafonnering zal de commerciële omroepen meer zekerheid bieden voor hun strategische planningen.

Voor de radioreclame liggen dalende inkomsten in de lijn der verwachtingen. Ook over de herprofilering van de netten valt een en ander te zeggen. Als men de frequenties van MNM dan toch wil behouden, zou er gekozen kunnen worden voor een bijkomende publieke zender voor het Nederlandstalige lied en de 45-plussers.

Vervolgens schuift het lid het denkspoor naar voren om in een model, naar analogie met de Nederlandse STER, samen met de commerciële zenders beeldmateriaal te rentabiliseren door andere websites te laten betalen.

Het hoofdstuk over de kwalitatieve meerwaarde via de zorgplicht zal door de heer Veli Yüksel worden toegelicht.

Voor sportverslaggeving biedt samenwerking met de distributeurs mogelijkheden, gezien de rechten steeds duurder worden. Daarnaast moet de openbare omroep de klemtoon misschien verschuiven van sportrechten naar sportproducties, met ook aandacht voor minder populaire sporten. De succesvolle promotie van het Belgische bobsleeteam is hier een voorbeeld van.

Wat de ontsluiting van het archief betreft in het project De Krook, moeten de rechten van de VRT zeker gevrijwaard worden, onderstreept het lid.

1.4. *Aanpak conceptnota*

De heer Decaluwe besluit dat de conceptnota in eerste instantie bedoeld is om het debat te voeden, maar zij zou ook kunnen dienen als basis voor de uitwerking van een voorstel van decreet, mocht dit nodig bevonden worden. Het gaat meer bepaald om de aanpassing van drie artikelen van het Mediadecreet: artikel 18, over de nieuwe diensten en activiteiten van de VRT, artikel 19, over instrumenten om vlot in te gaan op vernieuwingen inzake instrumenten en technieken, en artikel 20, over de voorbereiding van een nieuwe beheers-overeenkomst.

2. *Aanvullende toelichting door de heer Veli Yüksel*

2.1. *Informatie*

De heer *Veli Yüksel* noemt informatie de kernactiviteit van de openbare omroep. De komst van een commerciële concurrent in 1989 had aanvankelijk een positieve invloed op de snelheid, accuratesse en inhoud van het VRT-nieuws, maar de laatste jaren is er veeleer een negatieve invloed. De openbare omroep heeft hoe langer hoe minder een eigen profiel. De informatie verkleutert en het onderscheid met het dominante infotainment wordt almaar lastiger. Er wordt de laatste jaren nog maar weinig geïnvesteerd in kwaliteits- en onderzoeksjournalistiek, in weerwil van wat het Mediadecreet voorschrijft.

Commercialisering, de jacht op primeurs en de zware tijdsdruk leiden tot deontologische fouten zoals recent in de zaak-Ramaekers, waarin volgens het lid uiteindelijk de hele redactie collectief verantwoordelijk is. De heer Yüksel pleit dan ook voor een terugkeer naar informatie, met voldoende aandacht voor kwaliteits- en onderzoeksjournalistiek. Het vroeger zeer goede Panorama moet het tegenwoordig stellen met enkele eigen producties en een grote hoeveelheid aangekochte programma's. Het aandeel buitenlands nieuws voldoet niet en grijpt te vaak terug naar kant-en-klare producten. Op dat vlak is er weinig verschil met vtm.

2.2. *Geïnformeerde burgers?*

Brits onderzoek leert dat landen met een sterke openbare omroep een beter geïnformeerde bevolking hebben, en dat er daar een kleinere kloof is tussen hoog- en laaggeschoolden en tussen armen en rijken. De Britse academicus James Curran stelt dat een medialandschap met een goed functionerende openbare omroep bijdraagt aan een meer egalitaire maatschappij. De VRT investeert echter beduidend meer in variëteit en infotainment dan in duiding. Men plaatst daarbij blijkbaar ook graag zichzelf in het zonnetje, in plaats van de wereld rondom te belichten. Informatie en nieuwsberichtgeving zijn nochtans cruciaal om het verschil te maken met een commerciële zender, die gedreven wordt door winstmaximalisatie. De opname van de kijkcijfers in de informatiemaatstaven heeft op dat punt echter een pervers effect gehad.

2.3. *Personeelsbeleid*

Op dit moment is nog 33 percent van het VRT-personeel statutair en is al 67 percent contractueel. Binnen die laatste groep zijn er problemen met vedettecontracten en de oprichting van bedrijfjes. Dat is niet gezond. Voor de heer Yüksel moeten de resultaten primeren en dat vereist een gezond personeelsbeleid, waarin dure statutairen niet worden afgeschreven omwille van de output. Wie kiest voor de VRT, moet weten dat hij of zij kiest voor een publieke opdracht, wat trouwens ook motiverend werkt zoals blijkt uit de overstap van nogal wat nieuwsjournalisten van vtm naar VRT.

2.4. Kwalitatieve meerwaarde via de zorgplicht

Kwaliteit moet primeren op kijkcijfers. De VRT hoeft niet alles uit te zenden, maar wat zij uitzendt moet van hogere kwaliteit zijn dan wat de commerciële zenders tonen. Men mag nooit vergeten dat de VRT met belastinggeld werkt. De heer Yüksel pleit ervoor om consequent te kiezen voor kwaliteit en de meerwaardezoeker. Bakens van creatieve cultuurinhoud en prikkelende cultuurelementen vormen een belangrijk tegengewicht voor plat amusement en misleidende realitytoestanden.

De zorgplicht en de kwaliteitstoets mogen echter niet beperkt worden tot de informatie. De publieke opdracht is immers ruimer. Ook cultuur is een belangrijk element, dat echter tot nu toe minder aan bod kwam in de beheersovereenkomsten. De VRT heeft ondertussen wel bewezen dat men de aantrekkingskracht van informatieve, nieuws- en duidingprogramma's kan versterken door de inbedding met amusement. Die inbedding moet echter ondergeschikt blijven aan de prioriteit van informatie en cultuur.

De CD&V-fractie vindt dat niet alleen de VRT via haar dotatie moet instaan voor goede populaire programma's. Informatie en cultuur zijn immers de prioriteiten. Het VAF zou alle Vlaamse mediaproducten die aan bepaalde culturele kwaliteitsvereisten voldoen, kunnen subsidiëren. Uit die voorraad zouden alle mediaspelers, zonder exclusiviteit, producten kunnen kopen, terwijl het vandaag zo is dat de commerciële omroepen de minder populaire dingen eenvoudig aan de VRT overlaten. Wat oninteressant is, betaalt men nu met belastinggeld, terwijl geld wordt verdiend met wat interessant is. Dat model moet dringend herbekeken worden.

3. Aanvullende toelichting door de heer Johan Verstreken

De heer *Johan Verstreken* brengt het muziekbeleid van de VRT ter sprake. Hij aanvaardt niet dat met belastinggeld uitgevoerde onderzoeken niet aan het parlement worden overhandigd. Mogelijk komt deze weigering voort uit het feit dat bepaalde resultaten gewoon niet bestaan. Volgens onderzoek gaat 70 percent van de auteursrechten naar het buitenland, volgens Sabam zelfs bijna 90 percent. Vlaamse creatieve producties moeten in de toekomst meer kansen krijgen dan vandaag. Daarbij mag niet, zoals nu, uitsluitend aandacht gaan naar commerciële muziek. De profilering van de zenders moet duchtig bekeken worden, waarbij minstens één net een Vlaamse muziekkeuze moet aanbieden. Het kan niet langer zo zijn dat een select aantal mensen hun lievelingsartiesten selecteert.

II. TOELICHTING VAN DE VISIENOTA OVER DE VRT DOOR MEVROUW INGRID LIETEN, VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN INNOVATIE, OVERHEIDSINVESTERINGEN, MEDIA EN ARMOEDEBESTRIJDING

De heer *Carl Decaluwe* wijst er vooraf op dat de door minister Lieten ingediende visienota weliswaar de titel 'Nota van de Vlaamse Regering' heeft gekregen, maar zijns inziens de persoonlijke visie van de minister vertolkt. De *minister* bevestigt dat.

Minister *Ingrid Lieten* wil het debat over de beheersovereenkomst uiteraard voeren met de VRT, maar ook met het Vlaams Parlement, de sociale partners, media-experts, de creatieve sector en vooral de kijkers en de luisteraars. Haar reflecties in de persoonlijke visienota over de richting die de openbare omroep moet uitgaan, zijn dan ook vatbaar voor kritiek en dialoog.

1. Context

Het medialandschap verandert technologisch, sociaal en economisch, zowel voor de gebruiker als voor het beleid. Zo wordt de gebruiker in toenemende mate een media-producent. Het mediagebruik fragmenteert en individualiseert, wat kansen biedt aan de

openbare omroep om zijn opdrachten nog beter te vervullen. Toch blijft ook traditioneel kijkgedrag de volgende jaren nog belangrijk. De Vlaming kijkt gemiddeld drie uur per dag televisie en is daarbij voorstander van een publieke omroep die informeert, leert en ontspant, zo leert UA-onderzoek.

Ook in de mediasector zijn er heel wat verschuivingen. De traditionele businessmodellen zijn moeilijk houdbaar. Er komen steeds meer spelers op de markt, diversificatie van de inkomstenbronnen is nodig. In die onzekere context moeten de mogelijkheden voor samenwerking onderzocht worden. De VRT moet niet alleen een wenselijke partner zijn, maar dient zich ook meer te gedragen als een belangrijke schakel in een steeds complexer wordend ecosysteem waar samenwerking en kennisdeling steeds belangrijker worden.

2. Uitgangspunten

Het eerste uitgangspunt van de visienota is dat de openbare omroep een noodzaak is. De VRT draagt bij tot de democratische samenleving en moet verschillende meningen aan bod laten komen. De omroep hoeft zich niet te beperken tot publieksgroepen of thema's die aantrekkelijk zijn voor de adverteerder. Hij moet niet de logica van de markt maar die van de samenleving volgen. Dat stemt trouwens overeen met het Vlaamse regeerakkoord.

Het tweede uitgangspunt is dat er geen krimpscenario mag komen waarbij de VRT herleid wordt tot een zender die louter marktaanvullend werkt. De openbare omroep moet een standaard blijven op het vlak van kwaliteit, creativiteit, diversiteit, inclusiviteit en innovatie, in een dynamische relatie met de sector. Een marginalisering van de VRT is niet aan de orde, maar het is wel wenselijk om de prioritaire diensten en opdrachten te bepalen. In die zin moet de opdracht van de VRT dus concreter worden ingevuld, maar daarvoor is het niet nodig het Mediadecreet aan te passen. Die conclusie wordt ook door de sectorraad Media onderschreven.

Derde uitgangspunt is dat de openbare omroep zo onafhankelijk mogelijk diensten moet aanbieden aan de Vlaming. Het vierde punt is dat de publieke omroep van iedereen is en niet bestemd is voor een specifieke groep. Daarenboven moet de omroep op een groot maatschappelijk draagvlak steunen. Om die reden moet de VRT nog meer aandacht besteden aan inclusie en participatie door middel van een beter doelgroepenbeleid.

Ten vijfde moet het aanbod van de VRT onderscheidend zijn. Dat uit zich niet in het aanbieden van enkel die programma's en diensten die niet door de private sector worden aangeboden, maar wel in het soort van programma's dat aangeboden wordt, de brede waaier van perspectieven die via een genuanceerde beeldvorming wordt verzekerd en het personeelsbeleid van de VRT. In het algemeen moet de omroep ook een voortrekkersrol opnemen inzake investeringen in kwaliteitsvolle en innovatieve Vlaamse inhoud.

Tot slot pleit de minister voor een betere inbedding van de VRT in de mediasector. De VRT heeft een unieke positie: grotendeels gesubsidieerd door de overheid maar toch voor bepaalde activiteiten een commerciële speler. De openbare omroep heeft de verantwoordelijkheid een uitdager en een partner te zijn in een gezonde concurrentiemarkt. Ook dat moet vastgelegd worden in de beheersovereenkomst.

3. Beleidsprioriteiten

De eerste prioriteit die de minister naar voor schuift, gaat over inclusie en doelgroepenbeleid. Een openbare omroep is een basisrecht voor elke Vlaming, dus moet iedereen zich er min of meer in kunnen terugvinden. Inclusie moet dan ook aan de basis liggen van de dienstverlening van de openbare omroep. Studies en ook de VRT zelf geven aan dat er op dat vlak nog wat werk aan de winkel is, vooral voor kinderen en jongeren, nieuwe Vlamingen, mensen met een handicap, senioren en medioren. De minister wil nagaan hoe

het diversiteitsbeleid van de VRT kan worden versterkt en hoe de huidige streefcijfers in de beheersovereenkomst kunnen worden verwerkt. Het diversiteitsdenken zowel voor het aanbod als voor de interne werking moet ook centraal staan in de organisatie van de VRT. Diversiteit, kwaliteit en bereik gaan hand in hand. Dit geldt voor de VRT en, bij uitbreiding, voor alle andere spelers in het Vlaamse medialandschap.

Een origineel en divers Vlaams aanbod voor de verschillende subgroepen, onder andere kinderen en jongeren, is heel belangrijk. Een derde kanaal is bespreekbaar mits de VRT daarvoor een duidelijk strategie- en financieringsplan voorlegt. Onderzoek wijst uit dat de VRT vooral weinig jongeren bereikt. Om die groep te bereiken is een multimediale strategie nodig.

De minister wil ook meer aandacht voor medioren en senioren. Zij kijken weliswaar in voldoende mate naar de VRT maar zijn niet altijd tevreden over het aanbod of over hun beeldvorming. Deze groep vraagt ook naar ‘slow’ televisie. De minister wil evenwel geen specifieke medioren- of seniorentelevisie, maar vraagt meer aandacht voor die groep in het aanbod.

Voor personen met een handicap is het cruciaal dat het aanbod van de VRT zo toegankelijk mogelijk is. Dat vereist minimaal extra aandacht voor het toegankelijk maken van programma’s voor blinden, doven en slechthorenden. Beter overleg met organisaties die mensen met een handicap vertegenwoordigen, is wenselijk.

Ook voor nieuwe Vlamingen zijn andere, bijkomende inspanningen nodig. Uit onderzoek van de KU Leuven blijkt dat de VRT “niet alleen geen sociale cohesie creëert, maar de maatschappelijke dialoog verstoort door een deel van het publiek te dwingen zich te verdedigen tegen clichés”. De minister verwacht dat de VRT die zwaarwegende kritiek ernstig en structureel aanpakt. Ze ziet geen heil in specifieke programma’s voor minderheden, maar vraagt aandacht in de bestaande programma’s voor een evenwichtige vertegenwoordiging en representatie van minderheden.

Ook in het eigen personeelsbeleid en de algemene werking is het belangrijk dat de verschillende maatschappelijke geledingen vertegenwoordigd zijn. Diversiteit moet een geïntegreerde strategie worden en moet daarbij hand in hand gaan met kwaliteit.

Een tweede beleidsprioriteit is mediawijsheid. Meer en meer draait de media-educatieve rol van de VRT rond het bevorderen van de strategische vaardigheden die nodig zijn voor het omgaan met media. Ten eerste moet de VRT in haar aanbod zo inclusief mogelijk werken. Dat betekent in haar dienstverlening ermee rekening houden dat niet iedereen evenveel vaardigheden heeft op het vlak van mediagebruik. Zowel in de programma’s als in de onlinediensten, dient de VRT een strategie te ontplooien om bij te dragen aan de mediawijsheid van alle geledingen van de bevolking. Kinderen, jongeren en senioren zijn daarin prioritaire doelgroepen.

De VRT dient hiervoor samen te werken met de verschillende onderwijsactoren. Kennisuitwisseling en ervaringsdeling over onder meer het gebruik van media als leermiddel, moeten jongeren en kinderen optimale kansen geven. De ontsluiting van het VRT-archief kan bijdragen tot het aanscherpen van de vaardigheden van mediagebruikers uit alle leeftijdscategorieën.

Tot slot strekt mediawijsheid zich ook uit naar de creatie of co-creatie van inhoud. De nieuwe media maken steeds verregaandere en meer uitdagende vormen van participatie mogelijk. Vooral voor kinderen en jongeren moet het faciliteren van en het uitdagen tot creatie en co-creatie een actiepoint voor de VRT zijn.

Een derde beleidsprioriteit is een kwaliteitsvol en pluralistisch nieuwsaanbod. Informatie en duiding zijn bijzonder belangrijke taken van iedere openbare omroep. Met een onafhankelijk en diepgravend aanbod van nieuws- en duidingsprogramma's moet de VRT blijven bijdragen aan een democratische, pluralistische en verdraagzame samenleving waarin verschillende meningen aan bod kunnen komen. Aandachtspunten zijn: kansen voor jonge journalisten, de code van de Raad voor Journalistiek, een juiste balans tussen kwaliteit en snelheid, en extra aandacht voor onderzoeksjournalistiek en buitenlandberichtergeving. De VRT kan zelf initiatieven nemen om meer structureel te reflecteren over de inhoud en aanpak van haar nieuws- en duidingprogramma's. Onderzoeksjournalistiek en eigen documentaires zijn inderdaad tijdrovend en dus vaak ook kostenintensieve genres, maar juist hier moet de VRT haar rol als publieke omroep in het Vlaamse medialandschap opnemen.

Een volgend uitgangspunt is dat de VRT cultuur brengt, maar niet in een reservaat. Als grootste cultuurhuis in Vlaanderen moet de VRT blijven investeren in cultuur op al haar platformen. Daarbij is de balans tussen verbreding en verdieping een belangrijk aandachtspunt. Bovendien is het belangrijk dat de VRT op basis van evenwaardigheid met een grote waaier aan culturele instellingen samenwerkt om zo een cultureel netwerk en een culturele ruimte te creëren.

Ontegensprekelijk is de VRT een motor voor investeringen in Vlaamse inhoud. Dalende investeringen zouden inderdaad zowel vanuit economisch als cultureel oogpunt zeer jammer zijn. De VRT moet als grootste omroep in Vlaanderen de lat hoog blijven leggen. Investeren in huis, maar ook extern, in kwalitatief hoogstaande, originele en innovatieve inhoud is de boodschap. De volgende beheersovereenkomst moet duidelijk maken welke inspanningen verwacht worden op het vlak van fictie, documentaire en animatie. De investeringen in de externe productie van onafhankelijke inhoud moeten dus verzekerd blijven. In de volgende beheersovereenkomst wil de minister, in overleg met de VRT en de productiesector, een aantal kwantitatieve en kwalitatieve performantiemaatstaven laten opnemen die nog duidelijkere en meer ambitieuze afspraken op het vlak van Vlaamse inhoud reflecteren.

Het aanbod van de VRT moet onderscheidend zijn, niet zozeer in de genres die de omroep aanbiedt, maar vooral in de kwaliteit en de diversiteit van het aanbod. Dat betekent evenwel niet dat de VRT geen programma's mag uitzenden of diensten mag leveren die in het aanbod zitten van private omroepen, uitgevers of andere actoren. De publieke omroep moet streven naar een kwalitatief en pluralistisch aanbod en moet de referentie zijn op dat vlak. Zo ontstaat een interessante dynamiek waarbij de andere actoren op hun beurt de VRT uitdagen.

De ontwikkeling van een multimediale strategie is cruciaal, maar niet vrijblijvend. In lijn met de huidige beheersovereenkomst en het Mediadecreet moet de VRT een multimediale strategie ontwikkelen om al haar doelgroepen te bereiken. Kwalitatief en eigentijds staan haaks op technologisch traditionalisme. Maar ook in de nieuwe omgevingen moet de VRT zo goed mogelijk de publieke waarden realiseren. De standaarden voor de traditionele activiteiten blijven gelden. Daarnaast moet er uiteraard ook aandacht zijn voor de gevoeligheden van andere mediaspelers en kansen tot samenwerking moeten absoluut gegrepen worden. Het evenwicht tussen publieke waarde in nieuwe omgevingen en kansen voor private mediaspelers verdient bijzondere aandacht in de nieuwe beheersovereenkomst. Daarin moet duidelijk bepaald worden wat tot de taken van de openbare omroep behoort, welke activiteiten de private sector schade kunnen berokkenen en hoe de VRT haar online-activiteiten het best organiseert. Zowel voor de inhoud als voor de financiering ervan, mag de VRT zich voor het aanbod op de nieuwe platformen niet laten leiden door een commerciële logica, maar steeds de 'openbareomroeplogica' hanteren.

Een volgende beleidsprioriteit is de ontsluiting van het archief. Zonder digitale strategie kan de waarde van de uitgebreide archieven onvoldoende uitgespeeld worden of dreigt een deel ervan zelfs verloren te gaan. De langetermijnfinanciering, een evenwichtig business-model en de juridische kwesties inzake rechten zijn maar een paar van de complexe uitdagingen daarbij. In de beheersovereenkomst 2007-2011 is afgesproken dat de opbrengsten uit de verkoop van het zenderpark in het DIVA (Digitaal VRT-Archief) zouden worden geïnvesteerd. De VRT startte dat project eind 2008, maar de financiering is eindig en beperkt. De Vlaamse Regering is ondertussen gestart met de voorbereiding van een Vlaams audiovisueel archief. De minister gaf recent de vzw De Krook de opdracht een strategisch en operationeel plan op te stellen voor de afstemming van het DIVA en het nieuwe instituut.

Ook het Vlaams medialab is een beleidsprioriteit. In een volgende beheersovereenkomst moet de innovatieopdracht van de VRT voornamelijk inhoudelijk ingevuld worden. De VRT moet vooral excelleren op het vlak van creatieve innovatie. De doelstellingen van de vorige beheersovereenkomst over technologische media-innovatie moeten bijgesteld worden. Een continuering van het huidige VRT-medialab kent weinig bijval in de sector: zowel organisatorisch als inhoudelijk is er nood aan een heroriëntering. Daarom denkt de minister te evolueren naar een Vlaams medialab voor de hele sector, waarin de VRT allicht nog wel een belangrijke rol zal spelen.

Een bredere kijk op sport is de laatste inhoudelijke verwachting voor de beheersovereenkomst. Dat moet zich uiten in de diversiteit aan sportgenres in het aanbod op radio, televisie en internet, maar ook in een bredere benadering van sport. Sport is immers meer dan een competitief spektakel en heeft eveneens betrekking op ontspanning, gemeenschapsgevoel en fysieke en psychische gezondheid.

Het woord samenwerking valt vaak in de visienota. De VRT moet meer samenwerken met andere actoren in en buiten het mediaveld. Samenwerking moet aan een aantal criteria voldoen. Zonder een, in eerste instantie publieke, meerwaarde, is samenwerking niet wenselijk. De doelstellingen van iedere samenwerking moeten duidelijk afgelijnd worden, en goede afspraken, ook op financieel vlak, zijn nodig. Ook in haar samenwerking mag de VRT zich niet beperken tot geprivilegieerde partners, maar streven naar diversiteit en inclusie.

Om haar publieke opdracht op een kwaliteitsvolle manier uit te voeren, heeft de VRT een stabiele publieke financiering nodig. Naast continuïteit in de subsidies wil de minister ook gaan voor een gemengde financiering. Een gemengde financiering garandeert immers de onafhankelijkheid van de openbare omroep maar responsabiliseert hem tevens. De VRT-leiding moet wel een rationele analyse maken van de kosten en de inkomsten. De stabiele financiering van de VRT is uitermate belangrijk, maar mag de marktontwikkeling niet hinderen. Om die reden is een evenwichtig kader voor commerciële VRT-activiteiten nodig.

De VRT staat voor een aantal grote financiële uitdagingen die niet allemaal direct in verband staan met de inhoudelijke opdracht, bijvoorbeeld de renovatie van het omroepgebouw en het pensioenfonds. Ook de digitalisering, de ontsluiting en de archivering van het VRT-archief kunnen niet volledig betaald worden met de basisdotatie. Samen met de VRT staat de Vlaamse overheid voor de uitdaging deze dossiers grondig te bestuderen en te zoeken naar gepaste antwoorden.

Een andere beleidsprioriteit is deugdelijk bestuur. Duidelijke informatie over de financieringsstromen aan de overheid en een afscheiding tussen die stromen zijn en blijven noodzakelijk. Dat is alleen maar mogelijk in een sfeer van wederzijds vertrouwen en respect tussen de politiek en de VRT. Daarnaast moet de knipperlichtprocedure herbekeken

worden. Dit betekent echter niet het kind met het badwater weggooien. Die procedure is volledig conform het Europese Staatssteunrecht en verzekert dat de nettokosten van de publieke dienstverlening door de overheid gedekt worden. Dat principe is intrinsiek aan de keuze voor een gemengde financiering. De controle op de knipperlichtprocedure dient echter wel herbekeken te worden. Zoals eerder al aangekondigd, wordt bekeken hoe het Rekenhof daaraan kan deelnemen.

Efficiëntie kan ervoor zorgen dat de overheadkosten dalen. Dat past in de opdracht van de VRT om haar interne structuren en processen voortdurend te professionaliseren. De controle moet gerationaliseerd worden. De VRT wordt vooral gefinancierd met publieke middelen en moet de besteding daarvan verantwoorden. Momenteel wordt de VRT op heel wat manieren en door heel wat instanties gecontroleerd. Er werd al gewerkt aan een 'single audit' om de controle efficiënt en doeltreffender te maken en die weg moet verder worden bewandeld.

Er is behoefte aan meer maatschappelijke reflectie over de inhoudelijke koers van de publieke omroep, de kwaliteit van haar aanbod en de manier waarop de diensten van de VRT aansluiten bij de behoeften van de burgers. Dat vergt een meer diepgaande en permanente reflectie over het onderscheidend karakter van het aanbod van de VRT en haar kernopdrachten. De VRT moet een plek worden waar er ook geluisterd wordt. De minister nodigt de VRT uit om hierover na te denken en voorstellen te formuleren. De VRT dient erover te waken dat ze zo efficiënt mogelijk is in haar productie, maar ook gezonde werkvoorwaarden schept. De openbare omroep deelt die verantwoordelijkheid met zijn partners.

4. Slotbemerkingen

Deze visienota wil volgens de minister bijdragen tot een open en constructief debat over de toekomst van de VRT. Dat debat, dat de minister ook in en samen met het Vlaams Parlement wil voeren, moet gefocust zijn op een consensus over een nieuwe beheersovereenkomst voor de periode 2012-2016. De nieuwe beheersovereenkomst moet het de VRT mogelijk maken om haar diensten zo efficiënt mogelijk aansluiting te laten vinden bij de samenleving. Op een aantal punten schuift de minister al concrete voorstellen naar voren, maar over bepaalde aspecten is er duidelijk nog discussie nodig. Minister Lieten hoopt dan ook op constructieve voorstellen van de commissieleden.

III. VRAGEN VAN DE COMMISSIELEDEN EN ANTWOORDEN VAN MINISTER INGRID LIETEN EN DE HEREN DECALUWE, YÜKSEL EN VERSTREKEN

De heer *Bart Caron* apprecieert beide voorliggende teksten, waar ongetwijfeld veel goede zaken in staan. In afwachting van de discussie ten gronde, heeft hij al een vraag over het standpunt van de heer Decaluwe over het knipperlichtmodel en de financiering. Vindt hij dat de VRT een vaste dotatie moet hebben? Als er gemengde financiering is zonder knipperlichtmodel, zal de VRT in slechtere reclametijden minder inkomsten hebben. Dat is weliswaar ook zo voor commerciële initiatieven, maar de vraag is of een publieke dienstverlener aan dezelfde mechanismen moet worden onderworpen. Kortom, moet de VRT marktgevoelig zijn en in crisistijd met minder middelen werken? Is daar een limiet aan? Zal de VRT in gunstigere tijden inkomsten die het plafond overschrijden moeten terugbetalen?

Een herziening of zelfs afschaffing van het knipperlichtmodel hangt volgens de heer *Carl Decaluwe* ook af van de controle erop. Tot nog toe was die controle onvoldoende. Mits het goed gecontroleerd wordt en het eventueel een getrappt systeem wordt, kan een deel van het model overeind blijven. Als het knipperlichtmodel blijft bestaan, moeten er wel plafonds voor de commerciële inkomsten bepaald worden. Slechts zo kan de commerciële sector op voorhand weten wat de openbare omroep maximaal uit de markt haalt. Daarenboven

vindt het lid dat de dotatie vast moet zijn en het dus niet langer kan dat ministers de VRT nog extra middelen toestoppen voor initiatieven in hun beleidsdomein. Het is beter de basisdotatie te verhogen met die middelen.

De commerciële omroepen moeten de tering naar de nering zetten, ook in crisistijden. De discussie is of dat ook zo moet zijn voor de publieke opdracht. Maar dat is een rekbaar begrip. Het lid blijft zich afvragen of MNM wel tot de openbare opdracht behoort. Hij wacht met spanning op de resultaten van de studie daarover.

De heer *Wim Wienen* verwijst naar een uitspraak van de heer Decaluwe dat bij constant beleid de VRT afstevent op verlies. Hoe valt dat te rijmen met het idee dat de VRT enkel gefinancierd wordt met de dotatie? Hoe denkt de heer Decaluwe ervoor te zorgen dat de overheid niet voortdurend tekorten moet bijpassen?

Als het crisis is, is het crisis voor iedereen, ook voor de openbare omroep. Het systeem van de gemengde financiering impliceert eigenlijk dat er geen ondergrens maar wel een bovengrens is aan de commerciële inkomsten.

De heer *Carl Decaluwe* herhaalt dat de cruciale kwestie is wat de Vlaamse Regering van de openbare omroep verwacht. Bij constant beleid is er bij de VRT een financiële put van 75 à 100 miljoen euro. Ook het pensioenfonds zal extra middelen vergen. De verkoop van de frequenties kan vandaag veel geld opbrengen, maar niet meer over vijf tot tien jaar. Een andere dringende kwestie is de renovatie van het omroepgebouw, momenteel de grootste radiator van Brussel. In het licht van de geraamde omvang van de renovatiekosten, is het allicht efficiënter om het gebouw te verkopen en een nieuw compact omroepcentrum te bouwen. Moderne mediabedrijven hebben immers nog maar weinig ruimte nodig. Nieuwe commerciële businessmodellen en een betere samenwerking moeten leiden tot voordelen voor alle mediaspelers. Ook efficiëntiemaatregelen en een beter personeelsbeleid bieden mogelijkheden om middelen te sparen. Dat hoeft niet tot inkrimping te leiden, het is perfect mogelijk meer te doen met minder middelen.

De heer *Jurgen Verstrepen* weet dat na de 3G en de 4G-varianten (WiMAX en de LTE-technologie) nu de echte 4G-netwerken gelanceerd worden. Die netwerken zullen de nodige snelheid bezitten om comfortabel mobiel, dus onder meer in de auto, naar internetradio te luisteren. Het lid stelt dan ook voor om in de conceptnota meer aandacht te besteden aan het omgaan met mobiele mediaconsumptie en de rol van de VRT daarin.

De minister stelde dat de VRT een basisrecht voor iedere Vlaming is en dat een inkrimpscenario geen optie is. Voor het lid is de toegang tot breedband een groter basisrecht dan de openbare omroep. Het medialandschap liberaliseert onder druk van Europa en daardoor krijgt de consument meer keuzemogelijkheden. Voor de minister moet de openbare omroep echter in elke mediatechniek dominant aanwezig zijn en alle doelgroepen bedienen. Zijn de andere leden van de commissie het daarmee eens?

De heer *Carl Decaluwe* verwijst naar zijn boek 'Live or let die' waarin staat dat de 4G-technologie het einde zal inluiden van de generalistische omroepen. De mogelijkheden van die nieuwe technologie zijn indrukwekkend.

Minister *Ingrid Lieten* beaamt dat 4G een hele ommekeer zal betekenen. Het komt er echter op aan in te schatten hoe en hoe snel die technologie het mediagedrag zal beïnvloeden.

Gezien het belang dat aan de publieke opdracht gehecht wordt, is het nodig dat de VRT op alle communicatiekanalen aanwezig is, ook op de nieuwe. Anders gaat men op termijn de facto naar een uitdoofscenario. Ook andere marktspelers leveren onmiskenbaar goed werk, dus het marktversturende effect van de VRT op de nieuwe kanalen moet nauwlettend in het oog worden gehouden. De discussie over die moeilijke evenwichtsoefening

woedt al jaren en zal zeker ook bij de voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst opduiken. De minister is bereid dat te bespreken met de andere marktspelers, die overigens ook niet altijd eensgezind zijn. Samen met het parlement wil ze zoeken naar een goed evenwicht.

De heer *Jurgen Verstrepen* ziet de bepalingen van de vorige beheersovereenkomst over de te bereiken marktaandelen als de oorzaak van de commerciële logica van de VRT. De openbare omroep zou verlost moeten worden van die verplichting. De kerntaken en de rol van de openbare omroep moeten duidelijk gedefinieerd worden. Velen vinden dat de VRT geen nichezender mag zijn, hoewel de huidige negatieve connotatie van nichezender onterecht is. Nichezenders vullen immers de generalistische zenders aan. De VRT moet dominant aanwezig zijn, maar wat betekent dat dan precies? Dat moet onomstotelijk vaststaan in de beheersovereenkomst, dat is in het belang van zowel de openbare omroep als de politiek.

Minister *Ingrid Lieten* wil de verschillende aspecten van deze interessante discussie scheiden. Het parlement kan bepalen dat een openbare omroep nodig is die bepaalde doelstellingen op het vlak van informatie, educatie en entertainment moet realiseren. Die omroep moet alle Vlamingen bereiken en niet enkel een beperkte groep. Dat betekent niet dat de VRT moet streven naar het grootste marktaandeel. De openbare omroep moet niet alleen de advertentielogica volgen maar een maatschappelijke meerwaarde realiseren. De ambities moeten dus wel degelijk bijgesteld worden en de VRT moet meer focussen op kwaliteit dan op kwantiteit. Daarnaast moet nagegaan worden welke acties van de VRT een marktverstoring effect hebben. De minister is in geen geval voorstander van een openbare omroep als nichezender. De openbare omroep moet wel degelijk alle groepen in de maatschappij aanspreken.

De heer *Bart Caron* deelt het pleidooi voor kwaliteitsvolle journalistiek, maar vraagt of de heer *Yüksel* het nodig vindt om daar ook indicatoren aan te verbinden. Wil de heer *Verstreken* quota voor Vlaamse muziek invoeren en staat Vlaams dan gelijk aan Nederlandstalig? Het lid acht de inspanningen van de VRT voor cultuur niet echt geslaagd. Wil de minister het driesporenbeleid en de pluszenders vervangen door het derde kanaal? En neemt cultuur daar dan een cruciale plaats in?

De heer *Wim Wienen* wil verder gaan dan quota voor Nederlandstalige muziek en pleit voor een aparte zender met uitsluitend producten van eigen bodem. Niet alleen is daar een markt voor, de digitale technologie maakt het idee gemakkelijk realiseerbaar. Dit is volgens het lid een taak van de openbare omroep.

De heer *Jurgen Verstrepen* wijst erop dat er al een dergelijke internetzender bestaat. In feite vraagt de heer *Wienen* dus dat de openbare omroep een privé-initiatief overneemt.

Voor de heer *Wim Wienen* kunnen beide initiatieven naast elkaar bestaan, zonder dat privé-initiatieven gedwarsboemd worden. Het Mediadecreet en de beheersovereenkomst vragen de nodige aandacht voor de Vlaamse identiteit. Het uitzenden van muziek van eigen bodem is dan ook een kerntaak van de VRT.

De heer *Johan Verstreken* wil quota bij voorkeur vermijden, maar ze kunnen noodzakelijk zijn. Sommige muziksamennstellers blijven immers koppig hun eigen smaak aan het publiek opdringen. Frankrijk bewijst dat het anders kan: de Franse muzieksector floreert dankzij de quota. De VRT-zenders zijn eigenlijk nu al verplicht om 20 percent Nederlandstalige muziek uit te zenden, maar ten gevolge van een onnauwkeurige omschrijving in de beheersovereenkomst worden ook de nummers van Nederlandse artiesten meegeteld. Daarenboven werden de Nederlandstalige nummers vaak 's nachts en niet in prime time gedraaid. Ondertussen halen de zenders het quorum zelfs in prime time, maar een analyse zou uitwijzen dat het meestal om liedjes van dezelfde artiesten gaat, veelal kleinkunst-

tiesten. Vlaamse producties uit alle genres moeten echter meer kansen krijgen. Nu blijven de zenders dezelfde nummers steeds opnieuw draaien tot iedereen ze beu wordt. Om die reden vraagt de heer Verstreken een herprofilering van de zenders zodat elk genre aan bod komt.

Een aparte Nederlandstalige radiozender bestaat inderdaad al op het internet. De heer Verstreken wil eigenlijk een terugkeer naar de vroegere BRT2, een zender waarop luisterliedjes in alle talen worden gedraaid. De liefhebbers van dat genre blijven nu volledig in de kou staan. Toen het lid dat vorig jaar voorstelde aan de top van de VRT vroeg men een jaar de tijd zodat de muzieksamenstellers zich geleidelijk konden aanpassen. Het lijkt wel alsof de muzieksamenstellers en de marketeers het op de VRT voor het zeggen hebben.

De N-VA is in elk geval voorstander van quota, aldus de heer *Wilfried Vandaele*.

De heer *Wim Wienen* beaamt dat er een publiek is voor luisterliedjes. Het bewijs is dat de Antwerpse zender Radio Minerva in die stad het grootste marktaandeel heeft. Ook de openbare omroep moet aandacht hebben voor dat publiek.

De heer *Veli Yüksel* weet dat er al geruime tijd geklaagd wordt over de onderzoeksjournalistiek, de duiding en de buitenlandjournalistiek van de VRT, zowel intern als extern. Strikt genomen hoort dat tot de operationele bevoegdheid van de VRT, maar het verleden heeft uitgewezen dat vrijblijvendheid tot deze toestand leidt. Daarom pleit het lid voor duidelijke bepalingen in de nieuwe beheersovereenkomst om de VRT te dwingen tot meer duiding, meer achtergrondinformatie en meer buitenlandberichtgeving.

Voor minister *Ingrid Lieten* moeten de doelstellingen die het parlement en de regering willen bereiken, het uitgangspunt van het debat zijn. De politici moeten duidelijk omschrijven wat ze willen: meer Vlaamse liedjes, bepaalde genres, onderzoeksjournalistiek, cultuur enzovoort. Het is aan hen om de strategische doelstellingen te bepalen. De discussie over de middelen moet gevoerd worden in nauw overleg met de specialisten die de nodige operationele vrijheid moeten krijgen voor het uitwerken van een goed systeem.

Philippe DE COENE,
voorzitter

Jurgen VERSTREPEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

DIVA	Digitaal VRT-Archief
LTE	Een vorm van UMTS (Universal Mobile Telecommunications Systems)
MNM	Radiozender MNM van de VRT
RTBF	Radio Télévision Belge Francophone
STER	Stichting Ether Reclame
UA	Universiteit Antwerpen
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
Var	Vlaamse Audiovisuele Regie
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
vtm	Vlaamse Televisie Maatschappij
WiMAX	Worldwide Interoperability for Microwave Acces (standaard voor breedband draadloze netwerken)
3G-4G	Derde generatie – vierde generatie van standaarden en technologie van mobiele telefoons